
Naturvärdesinventering i Päranskogen, Beddingestrand, Trelleborgs kommun

Bettina Ekdahl, Marika Stenberg, 2021-07-05
På uppdrag av: Trelleborgs kommun och
Naturskyddsföreningen Trelleborg

Ekoll AB

Titel:	Naturvärdesinventering i Päranskogen, Beddingestrand, Trelleborgs kommun
Beställare:	Trelleborgs kommun, Naturskyddsföreningen i Trelleborg
Uppdragsansvarig:	Cathrine Ek, Trelleborgs kommun
Författare:	Bettina Ekdahl, Marika Stenberg
Foto:	© Ekoll AB
Kartor:	Bettina Ekdahl, Marika Stenberg
Omslagsbild:	Del av Päranskogens norra del.

Innehåll

Uppdraget.....	4
Metodik.....	5
Bedömningsgrunder.....	5
Bedömningsgrund artvärde	5
Bedömningsgrund biotopvärde	6
Avgränsningar.....	7
Naturvärdesinventering på förstudienivå	7
Naturvärdesinventering på fältnivå	7
Tillägg.....	7
Resultat.....	8
Förstudie.....	8
Tidigare kända naturvärden	8
Tidigare obesvarade naturvårdsarter	9
Fältstudie	9
Områdesbeskrivning.....	9
Naturvärdesbedömning.....	9
Naturvärdesobjekt 1	11
Naturvärdesobjekt 2	12
Naturvärdesobjekt 3	13
Naturvärdesobjekt 4	14
Naturvärdesobjekt 5	15
Naturvärdesobjekt 6	16
Naturvärdesobjekt 7	17
Naturvårdsarter.....	18
Observerade naturvårdsarter	18
Potentiella naturvårdsarter	19
Invasiva arter.....	21
Samlad bedömning.....	22
Referenser.....	23

Uppdraget

Ekoll AB har på uppdrag av Trelleborgs kommun och Naturskyddsföreningen i Trelleborg genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i området som kallas för Päranskogen (figur 1) (fastigheterna s:8 m.fl.) i Beddingestrand, Trelleborgs kommun. Området ingår i ett detaljplanerat område där delar av området, framför allt områdets nordvästra del, planeras att bebyggas med bostäder samt en förskola. Området avgränsas av riksväg 9 i norr och strandängar med sandstrand i söder.

Marken inom området består i dagsläget till största delen av blandskog av björk och tall men här finns även mindre öppna ytor av strandängskaraktär. Omkring området finns befintliga villafastigheter och skogen fungerar främst som rekreationsområde för de närboende. Stranden söder om skogen är välbesökt under sommarhalvåret av badgäster och har varit en populär badort sedan 1940-talet där Beddinge saltsjöbad ersattes av Pärnan (figur 1) efter en brand 1952.

Naturvärdesinventeringens resultat utgör underlag för den fortsatta projekteringen av området.

Figur 1. Översikt över inventeringsområdet (gul markering), Päranskogen, i Beddingestrand och hur det ligger i förhållande till Trelleborg och Smygehamn.

Metodik

Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt svensk standard SS 199000:2014. Syftet med en NVI är att identifiera och avgränsa geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma områdenas nuvarande/befintliga naturvärden. Det största hotet mot biologisk mångfald är att arters livsmiljöer försvinner på grund av mänsklig påverkan och en NVI är därför ett viktigt hjälpmedel för att peka ut livsmiljöer och naturvärden inför exempelvis exploateringsprojekt.

Naturvärdena i ett område bedöms, enligt standarden, med fyra naturvärdesklasser (grad av naturvärde, tabell 1). Varje område som klassas är av homogen karaktär och utgörs av en dominerande naturtyp och hela området bedöms därmed ha samma värde för biologisk mångfald.

Tabell 1. Naturvärdesklassernas betydelse och innebörd. Naturvärdesklass 1, 2 och 3 avgränsas alltid i en NVI medan naturvärdesklass 4 kan väljas som ett tillägg.

Naturvärdesklass	Förtydligande
1. Högsta	Området är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller internationell nivå.
2. Högt	Området är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
3. Påtagligt	Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller internationell nivå men har ofta betydelse på regional nivå. Områdena bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av naturmiljön inom områdena och dess värden bibehålls eller blir större för att upprätthålla eller förbättra ekologiska kvaliteter och funktioner i landskapet.
4. Visst	Området är av betydelse för att upprätthålla eller utöka ekologiska funktioner och spridningsvägar i landskapet. Det är av betydelse och eftersträvänsvärt att den totala arean av dessa områden bibehålls eller blir större. Den mänskliga påverkan är ofta påtaglig i dessa områden men områdena kan ändå ha viss betydelse för biologisk mångfald.

Bedömningsgrunder

Naturvärdet bedöms med hjälp av en kombination av bedömningsgrunderna ”artvärde” och ”biotopvärde” (figur 1). Bedömningen baseras dels på en fältinventering av funna arter och biotoper och dels på tidigare inventeringar och rapporter om sådana finns att tillgå, till exempel artförekomster på Artportalen, äng och betesmarksinventeringens databas (TUVA) och andra uppgifter från trovärdiga källor, databaser och kartverktyg.

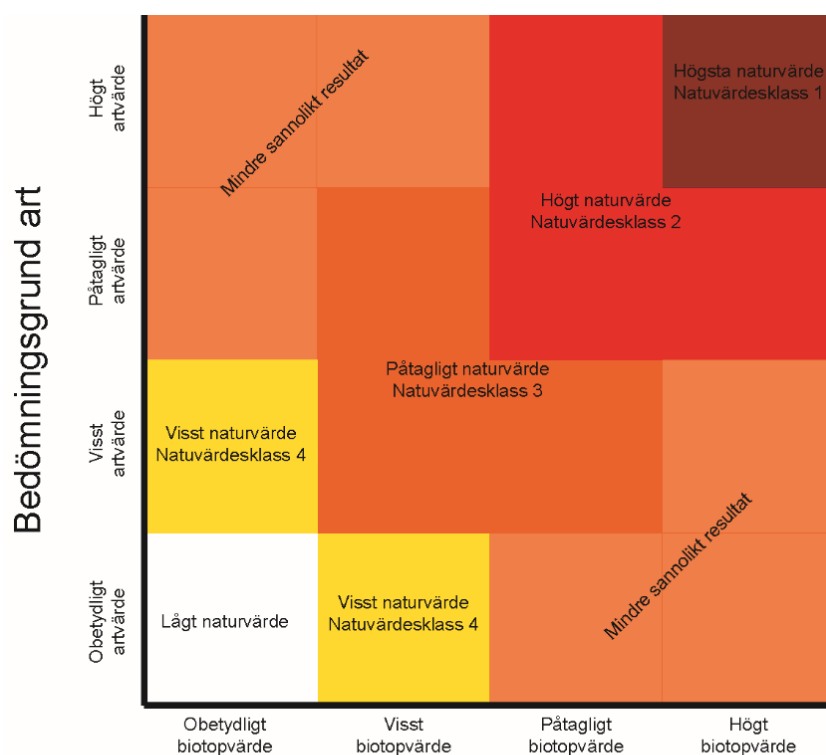
Bedömningsgrund artvärde

Artvärdet bedöms utifrån det totala antalet naturvårdsarter, antalet rödlistade arter (alla rödlistningskategorier), antalet hotade arter (rödlistningskategorierna VU, EN och CR) och artrikedom. Begreppet naturvårdsarter är ett samlingsnamn för arter som anses vara extra skyddsvärda. Naturvårdsarter kan indikera att ett område har höga naturvärden med goda

förutsättningar för biologisk mångfald eller kan i sig själva vara av särskild betydelse för biologisk mångfald. I begreppet ingår skyddade arter (fridlysta enligt Artskyddsförordningen och arter som finns upptagna i någon av bilagorna till EU:s Art- och habitatdirektiv samt Fågeldirektiv, så kallade Natura 2000-arter), rödlistade arter (arter som enligt den senaste svenska rödlistan riskerar att dö ut på sikt), signalarter (indikerar artrikedom), ansvarsarter (sådana som har en stor andel av sin population i Sverige eller inom ett begränsat område), nyckelarter (arter som har en viktig ekologisk funktion för andra arters överlevnad) samt typiska arter (arter som är knutna till en viss Natura 2000-naturtyp. Gäller när arten förekommer i sin typiska naturtyp). Artrikedomen bedöms utifrån vad som kan förväntas i en viss biotop och ställs även i relation till artrikedomen i omgivande landskap eller andra platser med samma typ av biotop.

Bedömningsgrund biotopvärde

Biotopvärdet bedöms utifrån biotopkvaliteter, sällsynthet och hotbild. Biotopkvaliteter avser de faktorer som bygger upp och karaktäriserar en viss biotop. Viktiga kvaliteter hos en biotop för att den ska ha betydelse för biologisk mångfald (naturvärde) är exempelvis biotopens naturlighet (frånvaro av mänsklig påverkan), störningsregimer (till exempel slätter, bete, brand eller vattenströmmar), strukturer (olikåldrighet, flerskiktning), element (exempelvis död ved, stenblock, gamla träd och blottad sand), kontinuitet (strukturer och processer som funnits under lång tid), förekomst av nyckelarter som bygger upp miljöer (exempelvis blommande växter, tångskogar) samt områdets läge, storlek och form (exempelvis småskalighet och variation i odlingslandskapet eller större sammanhängande skogsområden). Vid bedömningen tar man också hänsyn till hur sällsynt och hotad biotopen är ut ett regionalt, nationellt och globalt perspektiv.

Bedömningsgrund biotop

Figur 2. Matris för bedömning av naturvärde. Omarbetad efter SIS-TR 199001:2014. Ordet obetydligt, som används enligt standard i naturvärdesbedömning, är egentligen något missvisande och kan läsas som liten då nästan all mark har någon betydelse för biologisk mångfald.

Avgränsningar

Det bör framhållas att en NVI enligt standarden endast omfattar bedömning av nuvarande naturvärden. En NVI innefattar således inte någon bedömning av ett områdes betydelse för friluftslivet, geologiska värden eller kulturmiljövärden men kulturhistoriska spår kan inkluderas om de har betydelse för biologisk mångfald (till exempel gårdsgårdar). En NVI omfattar enligt standarden inte heller någon konsekvensbedömning av planerad exploatering, bedömning av framtida naturvärde eller ekosystemtjänster. Däremot är resultaten från en NVI ett viktigt underlag för planering, miljökonsekvensbeskrivningar, detaljplaner/översiktsplaner och liknande för att i dessa handlingar kunna bedöma konsekvenser av exploatering och hur negativ påverkan på mångfalden kan undvikas i möjligaste mån.

Vid vår bedömning av naturvårdsarter har vi inte inkluderat rödlistade arter som är planterade eller förvildade (exempelvis naverlönn vars naturliga bestånd endast förekommer på en lokal utanför Svedala) utan de är i förekommande fall inhemska och naturligt förekommande. Planterade och förvildade bestånd/populationer betraktas således inte som rödlistade. Sly av skogsalm och ask betraktas inte heller som rödlistad eftersom det endast är äldre träd av dessa arter som är hotade. Skogsalm och ask föryngrar sig på de flesta marker men kräver sedan kalk- och näringsrik mulljord för en god tillväxt. Dessutom angrips inte almsly och asksly av almsjuka respektive askskottsjukan.

Naturvärdesinventering på förstudienivå

Inför fältbesöket inhämtades information om förekommande arter i området via Artportalen (2021-05-24, period 2000-2021), förekommande skyddade och naturvårdsintressanta områden (öppna geodata) samt studier av andra kartor (topografiska kartan samt flygbilder). Potentiella naturvärdesobjekt identifierades för noggrannare bedömning i fält.

Naturvärdesinventering på fältnivå

Fältinventering vid en NVI kan i Skåne utföras under perioden 1 april till 30 november. Fältinventering gjordes den 4 juni 2021 genom att ströva igenom hela området i syfte att identifiera olika naturvärdesobjekt baserat på förekomster av naturvårdsarter och biotopkvaliteter med betydelse för biologisk mångfald. NVI:n har genomförts med detaljeringsgraden ”detalj”, vilket innebär att minsta kartlagda yta (naturvärdesobjekt) är 10 m². Inventeringen utfördes av Bettina Ekdahl och Marika Stenberg. Observerade naturvårdsarter och invasiva arter har rapporterats till Artportalen.

Tillägg

En NVI kan enligt svensk standard kompletteras med olika tillägg. Tilläggen ”naturvärdesklass 4”, ”värdeelement” och ”detaljerad redovisning av artförekomst” har genomförts inom hela inventeringsområdet.

Tillägget naturvärdesklass 4 innebär att naturvärdesobjekt med visst naturvärde avgränsades på samma sätt som naturvärdesobjekt med påtagligt, högt eller högsta naturvärde.

Tillägget värdeelement innebär att strukturer med särskild betydelse för områdets biologiska mångfald har eftersökts och kartlagts. Denna inventering har inriktat sig på att peka ut skyddsvärda träd som har betydelse för området biologiska mångfald. Värdeelement redovisas även om de ligger utanför avgränsade naturvärdesobjekt.

Tillägget detaljerad redovisning av artförekomst innebär att påträffade naturvårdsarter i form av skyddade arter (fridlysta eller Natura 2000-arter) och rödlistade arter har kartlagts med en geografisk noggrannhet på 1-5 meter och redovisats på en karta. Detsamma gäller även för invasiva arter.

Resultat

Förstudie

Inför fältbesöket bedömdes inventeringsområdets skogspartier och öppna ytor med strandängar kunna utgöra olika potentiella naturvärdesobjekt med betydelse för biologisk mångfald. En preliminär bedömning av områdenas naturvärdesklass gjordes som förberedelse inför fältbesöket. Bedömningen baseras på informationen nedan.

Tidigare kända naturvärden

Stora delar av Pärilanskogen omfattas av strandskyddet enligt 7 kap. 15 § MB (figur 3). Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Inga andra skyddade områden finns inom eller i nära anslutning till inventeringsområdet.

Figur 3. Strandskyddat område inom och i nära anslutning till inventeringsområdet.

Tidigare obesvarade naturvårdsarter

Det finns inga tidigare rapporterade naturvårdsarter inom inventeringsområdet vilket kan bero på att få inventeringar gjorts i området. Ekoll har inte kunnat hitta några inventeringar som tidigare gjorts inom området. Naturvårdsområdet Beddinge strandhed som ligger en halv kilometer öster om inventeringsområdet har en rik strandflora med naturvårdsarter såsom backsippa, fältsippa, hedblomster, backtimjan och axveronika (fridlysta och/eller rödlistade arter). Det är inte omöjligt att strandängarna i inventeringsområdets södra del kan vara av liknande karaktär.

Skogsområden längs Skånes sydkust väster om Ystad är en sällsynt förekommande biotop och Päranskogen kan därför ha ett värde på lokal nivå för arter knutna till skog och träd som annars har svårt att hitta livsmiljöer i det omgivande slättlandskapet.

.

Fältstudie

Områdesbeskrivning

Största delen av området består av en snårig tallskog med inslag av björk och mindre upptrampade stigar som löper igenom skogen. Historiskt har skogen troligen planterats för att binda sanden längs stranden, så kallad sandflyktsskog, och utgör en kvarstående rest. Skogen är tätare och snårig, i norra delen och glesare med mindre snårig växtlighet i söder. Träden är äldre i den norra delen där ett flertal tallar är grova. I södra delen är skogen yngre och har mer inslag av björk. I södra delen finns även mindre öppna ytor med en del blommande örter och längst i söder gränsar strandens sandmiljöer till skogen med öppna sandytor och mindre partier med buskar.

Naturvärdesbedömning

Vid inventeringen avgränsades åtta naturvärdesobjekt där fyra tilldelats naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) och fyra tilldelats naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde (figur 4, tabell 1). Nästa alla delar av området har klassats förutom den öppna ytan i nordvästra delen som vid fältbesöket börjat exploateras samt en liten yta i områdets södra del där det finns en lekplats.

Detaljerade objektbeskrivningar av de klassade områdena och motiven till klassningarna följer nedan.

Figur 4. Översikt över de naturvärdesobjekt som avgränsades under fältinventeringen

Tabell 1. Sammanställning av utpekade naturvärdesobjekt och deras klassningar.

Objekt	Biotop	Biotopvärde	artvärde	Naturvärdesklass
1	Tallskog	Obetydligt	Visst	4
2	Tallskog	Påtagligt	Visst	3
3	Tall och björkskog	Visst	Obetydligt	4
4	Brynmiljö	Påtagligt	Visst	3
5	Torr gräsmark	Visst	Visst	3
6	Träddunge	Visst	Obetydligt	4
7	Grässandhed	Påtagligt	Visst	3

Naturvärdesobjekt 1

Naturvärdesklass: 4

Biotop: Tallskog

Biotopvärde: obetydligt

Areal: 0,40 ha

Artvärde: visst

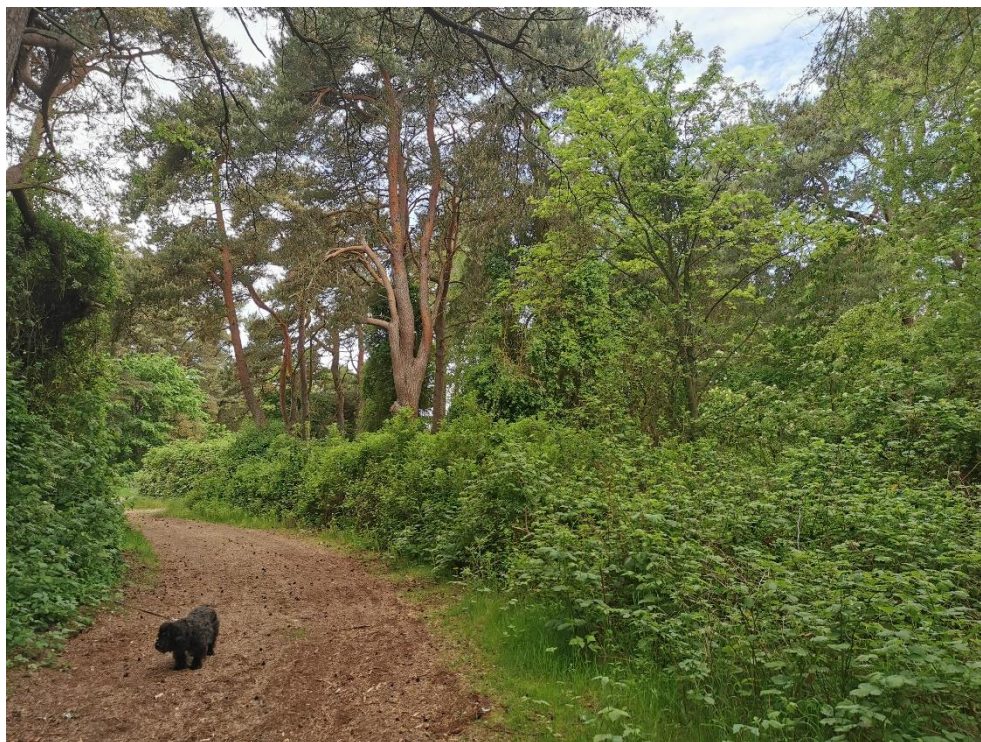
Natura 2000-naturtyp: nej

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: -

Beskrivning av området: Mindre talldunge med större grusstigar och öppna gläntor. Förekomst av grova tallar och en del sly av bland annat hallon, björnbär, rönn och björk. Den mänskliga påverkan är påtaglig då området är litet och inramat mellan bostadshus och vägar. Det finns en hel del invasiva arter som spritt sig med trädgårdsavfall från intilliggande trädgårdar (parkslide och vresros).

Motivering till naturvärdesklassning: Artvärdet höjs på grund av förekomst av skyddsvärda träd som har betydelse för vedlevande insekter. Biotopvärdet dras ner på grund av påtaglig mänsklig påverkan. Området har viss betydelse för pollinatörer eftersom hallon och björnbär bidrar med blomresurser under försommaren. Därefter genererar hallon, blåbär och rönn födoresurser (bär) åt fåglar och mindre djur. Den bredare grusvägen genom området kan även fungera som födosöksstråk för fladdermöss.

Naturvärdesobjekt 2

Naturvärdesklass: 3

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: visst

Naturtyp: skog och träd

Biotop: tallskog

Areal: 1,65 ha

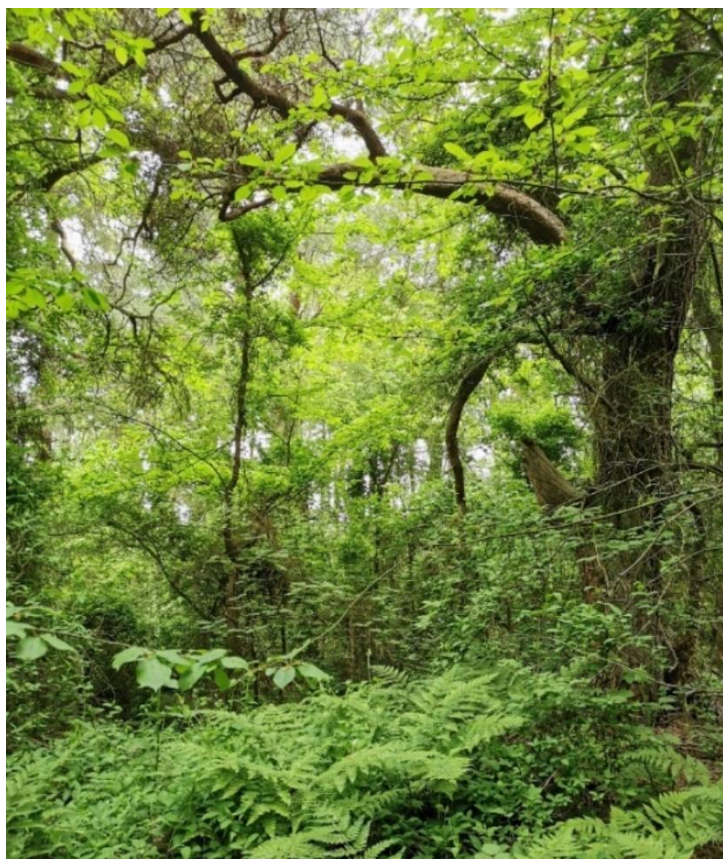
Natura 2000-naturtyp: nej

Naturvårdsarter: blanksvart trämyra, järnspurv, rödstjärt

Beskrivning av området: Lummig tallskog med mycket sly av vildkaprifol, hallon, björnbär, rönn, oxel, fläder och sötkörbär. Näringsfattigare fältskikt som gynnar florin med arter av exempelvis ekorrbar, liljekonvalj, majbräken, skogstjärna, blåbär, lundgröe, buskstjärnblomma och stinknäva. Riklig förekomst av död ved i form av hålträd, träd med död ved i kronan, mulm, murkna stubbar, rotvältor, döda stående och liggande träd. I området finns små upptrampade stigar och mindre gläntor. Mossrikt fältskikt med arter som skogsbjörnmossa, pösmossa, spärrsprötmossa, skuggstjärnmossa och olika gräsmossor. Något skräpigt med mindre plastskräp (hundbajspåsar, glasspapper och liknande) och trädgårdsavfall. De invasiva arterna parkslide och vresros förekommer i utkanten av området

Motivering till naturvärdesklassning: Fungerar som refug och spridningskorridor åt däggdjur, fåglar, fladdermöss och insekter som trivs i skogsmiljö och som annars har svårt att hitta livsmiljöer i det intensivt brukade jordbrukslandskapet vilket höjer biotopvärdet. Den rikliga förekomsten av död ved och skyddsvärda träd skapar goda förutsättningar för vedlevande insekter. Hålträden skapar daggömmen och bomöjligheter för fladdermöss. Ett stort antal

drottningar av mörk jordhumla sågs leta bomöjligheter i skogens håligheter i marken under rötter och intill murkna stubbar. Rådjur och småvilt nyttjar säkerligen området som livsmiljö. Frånvaro av belysning längs stigarna höjer värdet för fladdermöss och insekter. Vildkaprifol lockar till sig flertalet svärmarfjärilar som har kaprifol som viktig nektarkälla. En del av de skyddsvärda träden är bevuxna med mycket sly vilket missgynnar vedlevande insekter många arter vill ha ljus och värme.

Naturvärdesobjekt 3

Naturvärdesklass: 4

Biotop: tall och björkskog

Biotopvärde: visst

Areal: 1,07 ha

Artvärde: obetydligt

Natura 2000-naturtyp: nej

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: blanksvart trämyra

Beskrivning av området: Gles skog med björk och tall utan eller med lite sly eller buskskikt och förekomst av gläntor. Fältskikt med bland annat, ekorrbär, glansnäva, rödsvingel, pösmossa och ängsgröe. I södra delen av området förekommer några blommande arter som gul fetknopp, gulmåra och getrams. Lite björnbärssnår förekommer också. Förekomst av en mindre mängd död ved i form av murkna stubbar ett hålträd (tall) och ett delvis dött liggande träd (tall).

Motivering till naturvärdesklassning: Området har viss potential för vedlevande insekter i förekommande hålträd och död ved. Frånvaro av belysning längs stigarna höjer värdet för fladdermöss och insekter. Viktig refug och spridningskorridor för arter knutna till skogsmiljöer som annars har svårt att hitta livsmiljöer i jordbrukslandskapet. I ett hålträd fanns en koloni av blanksvart trämyra vilken är en signalart och höjer värdet.

Naturvärdesobjekt 4

Naturvärdesklass: 3

Biotop: brynmiljö

Biotopvärde: påtagligt

Areal: 0,16 ha

Artvärde: visst

Natura 2000-naturtyp: nej

Naturtyp: skog och träd

Naturvårdsarter: bålgeting, näktergal

Beskrivning av området: Brynmiljö med fint ljusinsläpp bestående av äldre träd av sötkörbär med krokigt växtsätt. Träden har god förekomst av mulm, död ved och några större håligheter. Marken är näringspåverkad med fältskikt dominerat av kirskål samt nässlor, vitplister, nejlikrot och snärjmåra.

Motivering till naturvärdesklassning: Trädens krokiga grenar skapar småbiotoper och livsmiljöer för vedlevande insekter, mossor och lavar, förekomst av hålträd som kan fungera som daggömma för fladdermöss. Sötkörbärsträden bidrar med födoresurser åt bärätande fåglar och insekter och även med blomresurser åt pollinerande insekter. Fältskiktet producerar en del insekter. Ger häckningsmöjligheter och skydd åt småfåglar.

Naturvärdesobjekt 5

Naturvärdesklass: 3

Biotop: Torr gräsmark

Biotopvärde: visst

Areal: 0,14 ha

Artvärde: visst

Natura 2000-naturtyp:

Naturtyp: äng och betesmark

Naturvårdsarter: gräsgrön guldbagge

Beskrivning av området: Torr gräsmark med relativ blomrik flora med arter som gråfibbla, oxtunga, olika förgätmigejarter, femfingerört, jordreva, gulmåra och trift, och knippfryle. Några partier är mer näringspåverkade och här dominerar näringsgynnade arter som hundkex, vitplister och knylhavre. Marken är solbelyst och störning/slitage förekommer med mindre upptrampade stigar.

Motivering till naturvärdesklassning: Området bidrar med viktiga blomresurser i området och gynnar olika arter av pollinatörer. Det solbelysta och vindskyddade läget från intilliggande buskage gynnar insektslivet och gör marken lämplig för insektsproduktion. Den sandiga marken ger möjligheter för exempelvis sandbin att gräva sina bon.

Naturvärdesobjekt 6

Naturvärdesklass: 4

Biotop: träddunge

Biotopvärde: visst

Areal: 0,09 ha

Artvärde: obetydligt

Natura 2000-naturtyp: nej

Naturtyp: skog och träd

Naturvårdsarter: -

Beskrivning av området: Träddunge med en flerstammig tall omgiven av buskar av bland annat try, rönn och björnbär.

Motivering till naturvärdesklassning: Området har betydelse för småfågellivet som häckningsmöjlighet och födosöksmiljö. Betydelse för pollinerande insekter som födosöker på blommande try, rönn och björnbär. Tallen har potential att utvecklas till ett skyddsvärt träd.

Naturvärdesobjekt 7

Naturvärdesklass: 3

Biotop: grässandhed

Biotopvärde: Påtagligt

Areal: 0,34 ha

Artvärde: visst

Natura 2000-naturtyp: nej

Naturtyp: sandmiljö

Naturvårdsarter: -

Beskrivning av området: Strandnära solbelyst miljö med blottad sand och strandhedsvegetation. Solbelysta bryn av tall. Påtagligt slitage från badgäster. Relativt örtfattigt med sandstarr som dominerande art men även arter som fältmalört och rotfibbla förekommer.

Motivering till naturvärdesklassning: Betydelse för sandlevande insekter exempelvis sandbin och rovkreklor och andra arter knutna till sandmiljöer. Brynen är lämpliga jaktstråk för fladdermöss. Genererar en del insekter och därmed födoresurser åt exempelvis fåglar. Öppna kustnära sandmarksmiljöer hotas på många platser av igenväxning och miljön är därför viktig att bevara.

Naturvårdsarter

Observerade naturvårdsarter

Totalt sex naturvårdsarter har observerats under fältinventeringen. Det rör sig om insektsarterna blanksvart trämyra, bålgeting och gräsgrön guldbagge samt fågelarterna järnspurv, rödstjärt och näktergal. Insektsarterna är inte skyddade eller hotade men är goda signalarter/indikatorer för mångfald i ett område där de påträffas. Alla vilda fågelarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen 4 § men arter som finns upptagna i EU:s fågeldirektivs bilaga 1, rödlistade arter samt arter som uppvisar en negativ trend som minskat med 50 % eller mer under åren 1975-2005 bör enligt Naturvårdsverket prioriteras i skyddsarbetet. Järnspurv, rödstjärt och näktergal är tre arter som uppvisat en starkt minskande trend men arterna är inte rödlistade eller upptagna i fågeldirektivet. Fridlysningen innebär att det är förbjudet att fånga, skada eller döda djuren, skada eller förstöra fortplantningsområden och viloplatsen samt avsiktligt störa djuren under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Mycket mänsklig aktivitet såsom bil- och tågtrafik skadar och dödar ofta enskilda individer av fåglar och därför kan förordningen inte tolkas bokstavligt. Syftet med förordningen är att se till att bibehålla livskraftiga populationer av alla arter.

Blanksvart trämyra (figur 5) är en myrart som är knuten till skogar med längre kontinuitet och äldre hålträd där de etablerar sina kolonier. Två kolonier av blanksvart trämyra observerades under fältbesöket, en koloni i naturvärdesobjekt 2 och en i naturvärdesobjekt 3. I båda fallen fanns kolonierna i hålträd av tall. Blanksvart trämyra är en god indikatorart för mångfald i skog och där arten påträffas finns ofta fler naturvårdsintressanta arter av vedlevande insekter.

Bålgeting är knuten till äldre lövträdsmiljöer med hålträd där de har sina bon och är en god indikator för insektsrika miljöer och miljöer med äldre träd. Arten observerades i naturvärdesobjekt 4 där den troligen sökte efter bomöjligheter i de äldre sötkörbären.

Gräsgrön guldbagge (figur 5) är en flitig blombesökare och påträffas i blomrika miljöer med pollenrika blommor. Baggens larver lever och utvecklas i murket trä och gräsgrön guldbagge är därför en indikator för både insektsrika ängar och gräsmarker och områden med förekomst av död ved som även gynnar flera andra arter av vedlevande insekter.

Figur 5. Från vänster: blanksvart trämyra och gräsgrön guldbagge. Blanksvart trämyra känns igen med sin blanksvarta kropp och benen som övergår från svart till ljusbrunt ut mot fötterna. Ett säkert kännetecken är att myrorna utsöndrar ett starkt citrondoftande ämne där de blir störda. Gräsgrön guldbagge är en påfallande stor och grönskimrande skalbagge som ofta ses besöka blommor.

Ett flertal arter av småfåglar uppehåller sig i Päranskogen. Utöver järnsparv och rödstjärt påträffades exempelvis lövsångare, trädgårdssångare, härmsångare, gransångare, koltrast, svarthätta och talgoxe. Järnsparv är knuten till skogsmiljöer med täta buskskikt, likt Pärän, där den har sina häckningsplatser men den kan även häcka i trädgårdsmiljöer om det finns täta buskmiljöer. Järnsparven missgynnas av att ”ostädade” bryn och buskage avlägsnas i skogsmiljöer och utökad gallring. Rödstjärt häckar i öppna torrare skogar med håligheter i träd, murar, under stenar eller i jordhålor, miljöer som finns i Päranskogen. Likt järnsparven kan den även häcka i trädgårdsmiljö. Rödstjärten missgynnas av avsaknad av variationsrika miljöer i det moderna skogsbrukslandskapet. Näktergal är knuten till lövrika bryn och övergångszoner mellan skog och öppen mark där den har sina häckningsplatser. Arten vill ha en varierad miljö i sitt revir med täta skyddande buskage och glesa fältskikt där den kan födosöka. Näktergal hotas av igenväxning av halvöppna marker. Päranskogen är generellt sett en viktig refug för flertalet småfåglar som kan hitta häckningsmöjligheter och födoresurser i området. Även hackspettar nyttjar området för att leta föda i de döda stående träden.

Potentiella naturvårdsarter

Med tanke på antalet skyddsvärda träd (figur 6) och den rika förekomsten av död ved i området finns det potential för en rad fler naturvårdsarter än de som observerats under inventeringen. Skyddsvärda träd (figur 7) är träd som har ett särskilt värde för biologisk mångfald. Egenskaper som gör ett träd skyddsvärt är hög ålder, grovlek (olika minimidiameter i brösthöjd för olika trädslag men 80 cm är ett generellt riktvärde. Tall räknas som grov vid en stamdiameter på 60 cm), förekomst av mulm, håligheter, savflöden, död ved och naturvårdsarter samt döda stående eller liggande träd med en diameter på minst 30 cm i basen (figur 13). Organismer som kan vara knuta till skyddsvärda träd och som använder dessa som livsmiljö är vedlevande insekter, kryptogamer (mossor, lavar och svampar), fladdermöss som kan ha daggömmen och yngelkolonier i hålträd samt hålhäckande fåglar och födosökande hackspettar.

Figur 6. Skyddsvärda träd som kartlagts under inventeringen.

Fridlysta arter av fladdermöss, insekter och fåglar är ofta knutna till och bor ofta i skyddsvärda träd. Det finns inga tidigare rapporter om fridlysta arter i de förekommande skyddsvärda träden men om riktade artinventeringar görs av fladdermöss och vedlevande insekter borde åtminstone någon/några fladdermusarter kunna hittas i området sådana arter med stor sannolikhet att hittas.

Mossor och lavar eftersöktes i området under inventeringen men inga rödlistade arter eller signalarter hittades vid fältbesöket. De vanliga arterna blågrå mjöllav och rostfläckig nållav dominerade på de förekommande grova tallarna och mossfloran bestod även den av triviala arter såsom kustsnurrmossa, skogsbjörnmossa, pösmossa, spärrsprötmossa, skuggstjärnmossa och olika gräsmossor. Strandskogar har i regel en artfattigare moss- och lavflora på grund av den torrare miljön. Skogen skulle kunna ha naturvårdsintressanta svampar som trivs i sandig mark men svampar måste inventeras under höst.

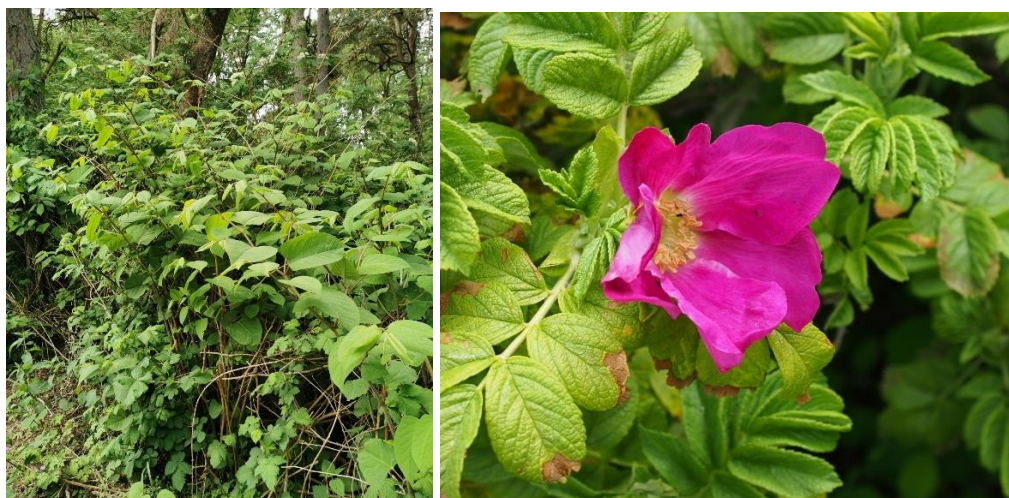
Figur 7. Exempel på skyddsvärda träd som förekommer inom inventeringsområdet: träd med dött ved, hålträd, dött stående träd, träd med mulm, grovt träd och dött liggande träd.

Invasiva arter

Två arter av invasiva växter har påträffats under inventeringen: parkslide och vresros (figur 8 och 9). Arterna är kandidater till Naturvårdsverkets kommande lista över invasiva arter i Sverige som kommer omfattas av ett regelverk som innebär att de måste bekämpas där de påträffas. Vresros har blivit ett stort problem på vissa strandängar där den bildat stora bestånd och skuggar ut inhemsk flora som förändrar biotopen. Parkslide bildar även den täta bestånd som konkurrerar ut inhemsk flora. Parkslide kan växa igenom och förstöra bland annat vattenledningsrör eller husgrunder och kan på så sätt även orsaka socioekonomiska problem. Båda arterna är besvärliga att få bort på grund av deras djupa rotsystem. Alla växtdelar som avlägsnas ska paketeras i förslutna sopsäckar och hanteras som brännbart avfall och inte trädgårdsavfall för att förhindra spridning.

Figur 8. Förekomst av parkslide och vresros inom inventeringsområdet.

Figur 9. Från vänster: parkslide och vresros.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att området har en viktig betydelse för biologisk mångfald på lokal nivå eftersom skogsmiljöer är en ovanlig miljö i närområdet. De utpekade objekten stödjer varandra och bildar en något större sammanhängande naturmiljö där kanteffekterna blir mindre om alla delar bevaras. Området är artrikt jämfört med närliggande åkerlandskap och fungerar som en refug för arter som annars har svårt att hitta livsmiljöer i jordbrukslandskapet och har ett landskapsvärde för fåglar och andra lättspredda arter. Området har säkerligen betydelse för en rad arter av vedlevande insekter och även fladdermöss. För att ta reda på mer om områdets naturvärden kan riktade artinventeringar göras av dessa artgrupper.

Den påtagliga mänskliga störningen runt omkring Päranskogen (vägar, stort antal besökare) sänker naturvärdet något. Det skadar inte att försiktigt frihugga de grövsta tallarna eftersom fler vedlevande insekter gynnas av solbelysta träd. Genom att försiktigt öppna upp befintliga stigar i området kan man gynna fladdermöss som använder stigarna som jaktstråk. Det är dock viktigt att inte öka belysningen i området.

Områdets villaträdgårdar har säkerligen blommor och träd som också gynnar mångfalden, men privata trädgårdar kan snabbt förändras och därför är kontinuiteten i Päranskogen viktig.

Referenser

- Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012-2016, rapport 6496.
- Naturvårdsverket. 2009. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 1:0 : 2009-04-06.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS Swedish Standards Institute. 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014
- SIS Swedish Standards Institute. 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014
- SLU Artdatabanken. Dyntaxa - svensk taxonomisk databas. www.dyntaxa.se.
- Skogsstyrelsen. 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.